

TÖRTÉNELMI ARCKÉPEK

HISTORICAL PORTRAITS

Kocsis Tímea

Budapesti Gazdasági Egyetem, Kereskedelmi-, Vendéglátóipari- és Idegenforgalmi Kar, Kvantitatív Módszertan Intézet,
Üzleti Elemzés Módszertan Tanszék, 1054 Budapest Alkotmány u. 9-11., JakuschneKocsis.Timea@uni-bge.hu

SOÓS MIHÁLY

Úrházpuszta, 1832. február 13. – Csorna, 1899. május 12.

Soós Mihály, a keszthelyi Georgikon jeles meteorológus-tanára *Éghajlattan* című könyve bevezetőjében olvashatjuk, hogy a természet szeretetével már a csóti (Veszprém megye) népiskolában megismerkedett. Iskoláit Pápán, Veszprémben és Győrött végezte, majd belépett a bencés rendbe, melynek négy és fél évig volt tagja. 1855-ben a csornai premontrei kanonokrendbe lépett át, melynek „kebelében befejezte teológiai tanulmányait és áldozópappá szentelték fel”. Mint gimnáziumi tanár Szombathelyen kezdte meg működését, majd négy év múlva Keszthelyre helyezték át. Előzetesen egy évig a pesti egyetemen tanult, itt természettanból és mennyiségtanból tanári képesítést szerzett. 1865-től a keszthelyi Gazdasági Tanintézet közmegbecsülésnek örvendő tanára volt. A tanintézet alapító levelében a premontrei rend vállalta, hogy egy, a rendhez tartozó tanárral segíti az oktatást. Ez a tanár Soós Mihály volt. Az 1868/69-es tanévben már több tárgyat oktatott, mennyiség- és gazdasági „kiszámolásokat”, mértant, természettant és általános géptant, éghajlattant, ásványtant, állattant. Az oktatott tárgyak sora rendkívül sokrétű tudásáról tanúskodik. Pályafutása során oktatott számtant, földmértant, gazdasági állattant, természet- és éghajlattant.

1865-től vezette az intézet mellett működő *meteorológiai állomást*. Az éghajlattan és ornitológia területén végzett munkásságát a kortársak is nagyra értékelték. 1870-ben, Budapesten kiadott *Éghajlattan* című könyve egyedülállóan számított a magyar nyelvű meteorológiai szakirodalomban. A Földművelésügyi Minisztérium 1871-ben 100 darabot rendelt a kiadványból,

ország többi gazdasági tan-
1872-ben egy, a Magyar
Minisztériumból érkező le-
tőhelyettesnek címezték,
merését. A *Hartinger-féle*
magyar fordítás (baromfi-
és nem hasznos madarak 2
Földművelésügyi Miniszté-
a Miniszter 1875-ben írt
A Gazdasági Tanintézet ta-

Soós Mihály aláírása

vényében részesültek a tanoncok által befizetett tandíjból. Levéltári forrás alapján Soós Mihály az 1875/76-os tanévben heti 12 óra megtartása után 114 forint 59 krajcárt kapott. Soós Mihály fizetését egyébként nem az Intézettől kapta, hanem a Premontrei Rendtől. Az Intézet részéről csak lakbér-hozzájárulásban részesült.

A király 1875. december 15-én kelt határozata alapján kitüntették a Ferenc József rend lovagkeresztjével, amiről a földművelésügyi miniszter 1876. január 7-én kelt levelében így tájékoztatta a Tanintézet igazgatóját. „Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebb urunk, Soós Mihály tanárnak, a gazdasági tanügy terén szerzett érdemei elismeréséül ... Ferenc József rendje lovagkeresztjét méltóztatván adományozni, felhívom az igazgatóságot, hogy az ide csatolt rendet, annak alapszabályait, s értesítőjét nevezett tanárnak átadja”.

1877-ben Budapesten adták ki *A keresztény álláspontja a természetben* című művét.

1879-ben a minisztérium forrás hiányában elutasította állattani munkáinak kiadatását. 1882. júniusában a minisztérium a környékbeli szőlők *phylloxera* vizsgálatával bízta meg több tanártársával együtt. Júliusban a földművelésügyi miniszter 150 forinttal honorálta a vizsgálatok elvégzését, ami magában foglalta az útiköltség fedezetét is. Augusztus végén kérésének megfelelően a miniszter már fel is mentette e tevékenység végzése alól.

1889 évi nyugalomba vonulásakor is elismerésben részesíti a király a következő sorokkal: „Személyem körüli magyar minisztérium előterjesztése folytán megengedem, hogy Soós Mihály premontrei szerzetes kanonoknak és a keszthelyi gazdasági tanintézet volt tanáranak a mezőgazdasági tanügy és szakirodalom terén kifejtett sok évi buzgó és sikeres tevékenységéért elismerésem nyilvánítsam”. Novemberi nyugalomba vonulása után visszament a rend csornai rendházába. Itt a rend növendékeinek oktatásával, a kiváló művekkel rendelkező könyvtár kezelésével és az iskolaügy előmozdításával foglalkozott. *Vázlatok a földisme és földtan köréből tanuló gazdák számára* című kiadványával támogatta a gazdasztanoncokat a tananyag elsajátításában. A mű 1889-ben Keszthelyen jelent meg.

hogy abból 75 példányt az intézetének juttasson.

Királyi Földművelésügyi velet Soós Mihály igazgami jelzi munkájának elismeréséül 2 tábla, hasznos tábla) 1872-ben készült el a rium felkérésére. Munkáját levelében köszönte meg.

nárai heti óraszámuk függ-

